

OBRTNI VESTNIK

STROKOVNI LIST ZA POSPEŠEVANJE OBRTI IN ZAŠČITO OBRTNIŠTVA DRAVSKE BANOVINE

OBRTNI VESTNIK, SPLOSNO VELJAVNO IN NEODVISNO GLASILO OBRTNIŠTVA DRAVSKE BANOVINE, IZHAJA 1. IN 15. V MESECU // STANE ČELOLFTNO DIN 40.—, POLLETNO DIN 20.—, POSAMEZNA ŠTEVILKA DIN 2.— // ZAKLJUČEK REDAKCIJE 10. IN 25. V MESECU. // NEFRANKIRANI DOPISI SE NE SPREJMAJO. // ROKOPISI SE NE VRAČAJO. // PRISPEVKI SE NE HONORIRAJO. //

OBRTNI VESTNIK PRINASA OBJAVE, RAZGLASE IN VESTI VSEH OBRTNIH ORGANIZACIJ IN UPRAVNIH OBLASTI KRALJEVINE JUGOSLAVIJE TER MAJVAŽNEJE VESTI IZ INOZEMSKEGA OBRTNIŠKEGA SVETA. // UREDNIŠTVO IN UPRAVA: LJUBLJANA, SV. PETRA CESTA ŠTEV. 4, TELEFON 35-35. // PONATISI DOVOLJNE // Z NAVEDBO VIRA. // OGLASI IN MALI OGLASI PO STALNEM CENIKU. //

XXII. LETNIK.

V LJUBLJANI, 15. JUNIJA 1939

ŠTEV. 12

XVII. redna letna skupščina ZOD

Dne 11. t. m. se je ob udeležbi delegatov iz vse Slovenije vršila XVII. redna letna skupščina Zveze obrtnih društev za dravsko banovino. Predsednik Zveze g. Josip Rebek je pozdravil navzočega predsednika Zbornice za TOI g. Ivana Jelačina, zborničnega tajnika g. dr. Pretnarja in častnega predsednika Zveze g. Jakoba Zdravca. Sporočil je, da je Zveza prejela k letni skupščini pozdravna pisma od nosno brzojavke od posestrimskih organizacij v Zagrebu in Beogradu in od generalnega komiteta bolgarskega obrtnega saveza, ki obžaluje, da se njegov predsednik g. Vekilov na žalost naše skupščine ne more udeležiti, ker imajo sami prav ta dan plenarno zasedanje. Želi, da se izpolnijo vsi predlogi zborujočih obrtnikov v korist in procvit obrtnega stanu v dravski banovini. Skupščini je poslal pozdrave tudi starosta slovenskih obrtnikov g. Engelbert Franchetti. Pred prehodom na dnevni red je g. predsednik predlagal vdanostne brzojavke Nj. Vel. kralju, kraljevskemu namestništvu in ministru trgovine in industrije. Pismeni pozdrav pa se je poslal g. banu dravske banovine.

K besedi se je oglasil predsednik Zbornice za TOI g. Ivan Jelačin, ki je v imenu Zbornice pozdravil vse delegate obrtnih društev. V svojem govoru je povdaril, da preživljamo trenutno težke čase. V zunanem svetu opazamo

povsod ogromne napore, da se ohrani svetovni mir. Tudi obrtništvo ne sme izgubiti glave in se mora tembolj posvetiti dnevnomu delu. V današnjih časih je prav zaradi tega potrebno, da se v gospodarskih organizacijah doseže harmonično sodelovanje. Tudi naša Zbornica skuša ustreči vsem zahtevam pripadnikov obrtnega stanu. Glede na agitacijo, ki se je pričela od gotove strani proti skupni zbornici, je govornik omenil nekaj zanimivih števil o finančnem poslovanju samostojnih obrtnih zbornic v Beogradu, Zagrebu in Sarajevu. K tem uradnim ugotovitvam se bomo še povrnili pri predsednikovem poročilu. Vsekakor pa moramo ugotoviti dejstvo, da kaže ljubljanska Zbornica veliko razumevanje za potrebe obrtništva. To priznavajo vsi tisti, ki imajo v njej namen lojalno sodelovati. Zbornica je vedno rada prispevala za potrebe obrtnikov in se je tudi vedno zavzemala za obrtniške interese. Besede predsednika Zbornice za TOI g. Ivana Jelačina so navzoči zborovalci navdušeno odobrvali.

Temu je sledilo tajniško poročilo, ki ga priobčujemo na tretji strani.

Tajniško poročilo so zborovalci sprejeli z odobravanjem. Poročilo o računskem zaključku Zveze je podal g. Miroslav Urbas, prav tako tudi poročilo o proračunu za leto 1939, kar se je soglasno sprejelo.

Josip Rebek:

Gospodarske prilike obrtnika v dravski banovini

Dovolite mi, da Vam podam o gospodarskih prilikah obrtnika v dravski banovini nekoliko podatkov.

Iz tajniškega in blagajnikovega poročila ste mogli na splošnem posneti prilike, v katerih se je gibalo naše delovanje. Mogoče smo odvisni od vsemogočih zunanjih dogodkov, po katerih se mora usmerjati tudi naše nadaljno delovanje.

Gospodarski odnošaji in prilike v cellem svetu pa tudi pri nas, so nestalne, in spremenljive, kakor nikdar poprej. Nestalna prilika omogoča samo začasno in prehodno ureditev. Pomanjkanje vsa ke določnosti, ki je najbolj značilno za našo gospodar. dobo se zrcali v naši gospodarski zakonodaji, ki skuša biti z uredbami kos najtežjim zahtevam sedanjosti. Za organizacijo, kot je naša Zveza pomeni to, da niti gospodarskih vprašanj ne moremo odstaviti z dnevnega reda. Vse zahteva vztrajne pozornosti in neprestanega proučevanja.

Gospodarski ustroj naše banovine se v mogočem razlikuje od drugih banovin. Socialno razmerje je pri nas bolj zloženo, pogoji za gospodarsko delovanje z ozirom na standard življenja so težji in pretresljajve, ki jih izzivajo mnogi dogodki, občutimo jačje kot v drugih banovinah. Poleg tega nam obnelega lega povzroča še posebne težave, ki jih drugi deli države ne poznajo.

Na današnje gospodarske prilike ne gledajo vsi enotno. So, ki trdijo, da je kriza premagana in da smo že v polnem novem poletu gospodarskega izboljšanja. So pa drugi — nezaupljivi, ki nočejo še prav verjeti varljivim prikazom izboljšanja in napovedujejo še dolga leta križev in težav. Prav občuten pa je gospodarski zastoj v poslednji dobi, ki je z ozirom na naše zunanje in

notranje politične prilike tako nejasna in nepovoljna.

Celokupno jugoslovansko obrtništvo in v posebni meri še naše slovensko, iskreno želi, da bi se naše domače politične razmere čimpreje in povoljno za vso državno skupnost uredile. Kajti složna povezanost vsega naroda nam bo omogočila in prinesla vsesplošno izboljšanje in tudi gospodarski razmah.

Ako se je v preteklem letu na tabeli gospodarskega gibanja v naši banovini lestvica obrtnih obratov nekoliko dvignila, še davno ni to znak izboljšanja gospodarske konjunktore. Statistika ne more potrditi, da bi preokret nastal v polnem obsegu. Slika je po panogah in strokah zelo različna. Kjer opazamo trenutna izboljšanja, kažejo obenem mnogi svarilni znaki, da najbrž ne bodo dolgo trajna, da so ta izboljšanja osnovana na slučajnostnih pojavih, ki istotako hitro zopet izginjajo, kot so nastali.

Pretrpke so izkušnje preteklega leta, da bi se mogli živjeti v možnost trajnosti te konjunktore. Predobro vemo, da je izzvana zaradi ogromnega oboroževanja, za katerega se trošijo vedno nove milijarde.

Ko na tem mestu ugotavljamo, da se ne smemo dati zavesti ob slučajnih trenutkih izboljšanja zaposlitve, moram še posebej naglasiti, da so pa tudi obveznosti in bremena topogledno narasla in vprašanje je, kako jih bo zmogel naš mali obrtni gospodar.

Visoki prispevki za bolezensko in nezgodno zavarovanje pomožnega osebja so bili že do sedaj težka bremena. S septembrom lanskega leta se je pa uvedlo še starostno zavarovanje delavstva, za katerega znaten del poleg indirektnega, še znosi direktno plačilo delodajalec. Če

se bo hotelo vzdržati likvidnost fonda, potem je pričakovati ostrih in strogih ukrepov in izterjevanja. Da se je ta vrsta socialnega skrbstva uvedla za vse panoge našega gospodarstva na enkrat, gotovo ni bilo prav. Mnogo uspešneje bi se moglo to zavarovanje razvijati, ako bi se najprej uvedlo le za gotove panoge industrije, kjer je bilo resnično najnujnejše potrebno. Zato smatram, da je bilo prenačljeno uvesti starostno zavarovanje na vse skupine obrti, ker vemo, da v obrti vsak nameščeneec stremi za tem, da postane enkrat samostojen in nima od vplačanih premij potem itak nobenih koristi.

Tudi v davčnih obvezah nismo uspeli, da bi si položaj izboljšali.

Prometni davek postaja vedno težje breme. Zato se je Zveza prizadevala, da bi se ta davek, kolikor se pobira v obliki skupnega davka, kombiniral tako, da bi ga enako kakor ga pri usnjju, lesu, tekstilu, papirju itd. obrtniki plačevali, ko nabavljajo surovine. Za tako kombiniranje pridejo v prvi vrsti med drugim v poštev: modistinje, izdelovalci dežnikov, klobučarji, posebno pa vse kovinske stroke.

Do zdaj so bili vsi mali obrtniki, to je obrtniki, ki ne zaposlujejo preko 2 pomočnikov in ne porabljajo strojev, oproščeni splošnega davka na poslovni promet ne glede na kraj, v katerem so poslovali. S finančnim zakonom 1937-1938 pa se je ta ugodnost omejila samo na kraje, za katere je pavšalizirano plačilo pridobnine. Ker se v Ljubljani in Mariboru ne plačuje pridobnina pavšalno, mali obrtniki v teh krajih niso več deležni oprostitve od davka na poslovni promet. S tem so prizadeti gospodarsko najšibkejši sloji in pravično bi bilo, da se jim v polni meri zopet prizna ugodnost, katero so že preje uživali. Zveza je stremela za tem, da se zopet uzakoni, da so mali obrtniki oproščeni splošnega davka na poslovni promet ne glede na kraj, kjer poslujejo.

Glede pridobnine smo se brigali predvsem za male obrtnike. Mali obrtniki na kmetih in v manjših krajih le redko delajo in obratujejo celo leto. En del leta večinoma delajo poljska dela ali pa so brez posla. Pri določitvi pavšala za male obrtnike se ta moment ni zadosti upošteval. Zato smo se izrekli za to, naj bi se malim obrtnikom znižal pavšal na polovico, če dokažejo, da niso obratovali več kot pol leta.

Tudi je šlo prizadevanje za tem, da se pavšalizacija raztegne tudi na male obrtnike v krajih s preko 20.000 prebivalci, to je pri nas na Ljubljano in Maribor.

Glede ostalih obrtnikov smo pri pridobnini v skladu z obrtniki v drugih krajih zahtevali, da se stopnja zniža od 8% na 6% oziroma od 6% na 4%.

V zadevi pavšalizacije pridobnine je važen dalje razpis, ki odreja, da imajo pravico na pavšal tudi obrtniki, ki prodajajo tuje izdelke na podlagi § 137 zakona o obrtih, to je v malem obsegu, če je taka prodaja postranskega pomena.

Poleg prometnega davka in pridobnine, ki sta že sama na sebi občutna, smo dobili v zadnjem času še razne sklade. Za te sklade je treba plačevati občutne prispevke. Med temi omenjamo melioracijski sklad, ki nalaga našim mlinarjem in žagarjem precejšnje dajatve, dalje narodno sanitetski fond, iz katerega morajo prizadeti obrti plačati visoke dklade, posebno pa

Obvestila

Obrtniško društvo v Ljubljani priredi za svoje članstvo pod tehničnim vodstvom v ponedeljek dne 19. t. m. ogled tobačne tovarne v Ljubljani. Zbirališče pri uri na križišču Tržaške in Bleweisove ceste ob pol 2. popoldne. Bodite točni!

Davčno potrdilo ni več potrebno onim, ki potujejo v času od 1. junija do 15. oktobra v tujino zaradi zdravljenja ali zaradi turizma. Tako je odločil finančni minister. Potrdilo o plačanih davkih bo treba kasneje predložiti.

Vesti zadnjih dveh tednov

O berlinskih razgovorih med knezom namestnikom Pavlom in kancelarjem Hitlerjem, katerim sta prisostvovala tudi zunanja ministra dr. Cincar-Markovič in v. Ribbentrop, je bilo izdano naslednje uradno poročilo: »Obisk kneza namestnika Pavla in njegovega spremstva v Berlinu, je dal priliko za izčrpno politično izmenjavo misli med jugoslovenskimi gosti in nemškimi odločilnimi osebnostmi. Razgovori, ki so potekali v odkrito prisrčnem in prijateljskem duhu, so se nanašali na vsa vprašanja, ki se tičejo obeh držav. Obe strani gledata v prijateljstvu, polnem zaupanja ter v tesnem sodelovanju, ki veže Jugoslavijo z Nemčijo in Italijo, bistven element pomiritve v Evropi, kakor tudi politike, katere cilj je dejansko konstruktivno delo. Obe vladi sta trdno odločeni, da na tej jasni in čvrsti podlagi še nadalje poglobljata svoje medsebojne odnošaje na političnem, gospodarskem in kulturnem polju. V popolnem soglasju z italijansko vlado sta prepričani, da s to jasno politiko služita narodu in pomagata k zmanjšanju politične napetosti v Evropi in k zagotovitvi mirnega razvoja, ki jamči za življenjske pravice narodov.«

Vsi nemški listi obširno poročajo o bivanju kneza namestnika Pavla in kneginje Olge v Nemčiji ter pišejo o velikem pomenu tega obiska. Posebej naglašajo pomen sestanka obeh zunanjih ministrov v. Ribbentropa in dr. Cincar-Markoviča.

Predsednik turške republike Izmet Ineni je imel na kongresu vladne stranke velik govor, v katerem je dejal, da preživlja človeštvo danes veliko krizo. Prišlo bo do vojne ali pa bo zmagal zdrav razum. Vse države imajo pravico do neodvisnosti, pa naj bodo gosto ali pa malo naseljene. Zavračamo teorijo, da bi morali biti mali narodi podrejeni velikim. S tega stališča je treba tudi presojeti zveze, ki jih je sklenila Turčija. V skladu s temi načeli je bila sklenjena Balkanska zveza in tudi zveza z Anglijo. Ko je Turčija uredila svoje odnošaje s sosedi, je jasno povedala, da je interesirana nad varnostjo svojih sedov. O odnošajih z Rusijo je dejal, da še nikdar niso bili tako prisrčni kakor sedaj. Po ureditvi aleksandretskega vprašanja ni med Francijo in Turčijo nobenega nerešenega vprašanja več in nobena sila ne more več razdreti francosko-turškega prijateljstva.

Predsednik bolgarskega sobranja Mušanov je v izjavi dopisniku pariškega lista naglasil, da se Bolgarska noče spustiti v nobeno vojno in da hoče ohraniti mirno kri. Bolgarska ne zahteva več vrnitve Macedonije in tudi ne postavlja vprašanja Turčije na dnevni red. Nikakor pa se ne more Bolgarska odpovedati svojim zahtevam po Dobrudži. Tudi zaradi gospodarskega pomena te pokrajine za Bolgarsko, se Dobrudži ne more

odreči. Pšenična produkcija Dobrudže znaša 16 odst. vse bolgarske produkcije, dočim le 1 odst. rumunske. Nato je Mušanov naglasil, da gre 80 odst. vsega bolgarskega izvoza v Nemčijo, ker se Anglija sploh ne zanima za Bolgarsko. Angleška gospodarska delegacija je obiskala vse balkanske prestolnice, le v Sofijo je ni bilo. Če je bila Bolgarska prisiljena, da se je gospodarsko tako ozko naslonila na Nemčijo, pa ni treba zaradi tega sklepati, da bi hotela nastopiti proti Franciji in Angliji.

Pri parlamentarnih volitvah na Madžarskem je dobila vladna stranka 164 mandatov, z njo zvezana stranka madžarskih Nemcev 2, vladna krščanska stranka 5, desničarske opozicionalne skupine 39, stranka malih posestnikov 10, meščanska svobodomiselnica 5, socialno demokratična 5 in izvenstrankarski kandidati 5 mandatov. Volitve so bile tajne, vsaj tako se naglašja.

V Beogradu se je začela anketa za spremembo obrtnega zakona. Anketo vodi načelnik dr. Krpan. Ljubljansko zbornico so zastopali načelnik trgovinskega odseka Albin Smrkolj, predsednik obrtnega odseka Ogrin, tajnik dr. Pless in tajnik dr. Pretnar.

Četniški vojvoda in predsednik Narodne obrane Ilija Birčanin je poslal na vse člane Narodne obrane okoliščino, v kateri tudi pravi: Obdarjeni z junaštvom in oboroženi z visoko moralno gledamo s prezirom na spretno organizirano in rafinirano propagando tujcev, ki nam govorijo, kdo ima najboljše topove, kdo najhitrejša letala itd. Vemo, da je moralni element visoko nad materialnim, poleg tega pa so tudi že davno minili časi, ko smo mi bili slabše oboroženi ko drugi.

Zveza opekarn je v Zagrebu objavila podatke o lanskem stavbeni sezoni. V Ljubljani je bilo sezidanih 103 hiš s 394 stanovanji za vsoto 36 milijonov din in v Ljubljani 73 hiš z 230 stanovanji za 15 milijonov din. Od l. 1935. dalje pa se je v Ljubljani sezidalo hiš za 286 milijonov dinarjev.

Volitve delavskih zaupnikov so odložene na dobo do 15. avgusta. Ker so se med tem ponekod volitve že vršile, je sedaj te banska uprava razveljavila. Volitve so pokazale, da se posestno razmerje raznih strokovnih organizacij ni spremenilo.

Konferenca trgov. ministra s slovenskimi gospodarstveniki. Minister je informiral naše predstavnike a vseh korakih in akcijah. Med prihodnjimi akcijami bo sanacija hotelirstva, da se ta važna stroka tujkega prometa čimprej opomore.

Varšavski kolodvor je zgorel. Škoda znaša več deset milijonov. Kako je požar nastal, še ni čisto pojasnjeno. Ugotovljeno pa je, da je najprej eksplodirala neka steklenica kisika, nato pa je nastala cela vrsta novih eksplozij.

Posvetovalnica

Vprašanje: Ali sme vdova po pokojnem možu mesarskem mojstru voditi obrt dalje, ne da bi nastavlila izprašane- ga mojstra? Ali sme mojster v isti občini odpreti podružnico, ki jo upravlja pomočnik?

Odgovor: Po smrti mesarskega mojstra ima vdova pravico do nadaljevanja obrta ne da bi nastavlila za opravljanje dela poslovodjo. Ta pravica pristoji vdo- v do smrti odnosno do zopetne možitve. V primeru, da hoče imeti tudi vajenca, pa mora nastaviti v svojem obratu izprašane- ga mojstra-poslovodjo. Nadaljevanje obrta se mora prijaviti v 3 mesecih pristojnemu občnemu upravnemu oblastvu. — V isti občini sme mesarski mojster odpreti podružnico, ki jo tudi sam vodi in upravlja. V podružnici lahko opravlja delo pomočnik, če ista ne zavzema takega obsega, da bi bil stalen nadzor nujno potreben.

Prikrojevalni tečaj za krojače v Mariboru

V drugi polovici julija t. l. se bo vršil po sporazumu kralj. banske uprave z Zavodom za pospeševanje obrta Zbornice za TOI v Ljubljani prikrojevalni tečaj za krojače v Mariboru. Dan otvoritve se bo določil pozneje. Pogoji so običajni. Interesenti naj se prijavijo najkasneje do 1. julija t. l. pismeno s točnim naslovom Poslovalnica Zavoda PO Zbornice TOI v Mariboru, kjer dobe na željo tudi potrebna pojasnila.

še narodno obrambni fond, za katerega znašajo doklade po progresivni lestvici povprečno 25—30%. To se pravi, da se od 1. 7. 1939 pri nas davki samo za ta fond povišajo skoro za več nego eno petino. Imamo torej računati z znatno višjo obremenitvijo kot dozdaj. Ali je pa tudi porasla plačilna zmožnost obrtnikov, je pa veliko vprašanje. Splošno znano je, da je to, kar se že zdaj zahteva od obrtnikov, veliko več nego bi obrtniki mogli plačati. Zato bodo obrtniki v bodoče še težje izpolnjevali svoje davčne dolžnosti. Zveza bo stala v tem pogledu še naprej na braniku in ne bo nehala opozarjati merodajnih faktorjev, da je za ohranitev eksistenčnih pogojev obrtnikov neobhodno potrebno, da se davki znižajo, ne pa zvišajo.

Ureditev obrtniških dolgov je nalete- la tudi na gluha ušesa. Ustreglo se je denarnim zavodom, da so dobili svoje zaščito. Oni lahko obrestujejo svoje obveze do vlagateljev z 2 odst., dočim morajo dolžniki za izrabljeni kredit povračevati istega nazaj 100 odst. in še z visokimi obrestmi.

Če se je našla primerna rešitev za zadolženega kmeta in se ga je s pomočjo države znalo sanirati, potem bi bilo še mnogo pravičnejše, da bi se tudi obrtniku nudila prilika po ureditvi njegovih obvez. Naši predlogi in naše zahteve v tem pogledu niso bile pretirane in lahko bi se nam ustreglo, če bi bilo le količkaj dobre volje. Mi nismo nikdar zahtevali, da se nam odpišejo naši dolgovi, tako kakor kmetu, pač pa je bila naša zahteva, da nam omogočijo odplačilo naših obvez, katere smo v pretežni večini že potom plačanih obresti več ko enkrat v celoti povrnili s tem, da se za take dolgove zniža obrestna mera vsaj na 3 odst. Nihče ne bi bil s tem prizadet. Denarni zavodi, ki so z našim obrestovanjem bili več ko dovolj kriti, bi samo dokazali, da pojmujejo velik znašaj, ki ga naš obrtnik, kot samostojen gospodar zavzema v narodnem gospodarstvu. Na drugi strani pa bi tudi odpadli vsi očitki.

V najtežjih časih krize je obrtništvu stala zvesto ob strani naša Zanatska banka. Vestno in skrbno vodstvo tega pomembnega obrtniškega zavoda je vzorno skrbelo, da bodo krediti in vse ostalo poslovanje čim ugodnejši in zmogljivejši. Stalno opažamo, kako se obrestna mera za posojila od leta do leta znižava in s 1. jul. t. l. bomo dobili posojila z 8 odst. obrestovanjem. Žal, da se naše obrtnišvo vse premože zaveda važnosti tega svojega denarnega zavoda in se ga ne poslužuje v taki meri, kot bi bilo to pričakovati. Vabim vas, da po svojih močeh storite vse in zanimajte še ostale naše tovariše za ta zavod.

Globoke brazde, ki jih je vrezala v naše gospodarsko življenje kriza, postajajo šele danes vidne in treba bo mnogo trdega dela in naporov, da zacelimo te rane.

Ne zapirajmo oči pred zahtevami novega časa. Dobro se zavedamo, da izboljšanje življenjskega standarda kmeta in delavca poživlja gospodarsko delavnost ostalih panog. Zato priznavamo potrebo minimaliziranja mezd, ki je tudi s stališča delodajalca dobrodošlo, da omeji ne- lojalno konkurenco. Nam obrtnikom ta odredba ni naredila velikih težav, saj si je večina med nami bila svesta vrednosti dela našega kvalificiranega pomožnega osebja.

Deset let trdega in naporenega dela bi bilo potrebno, da bi se zboljšalo današnje stanje obrtnika. Deset let, pa mogoče še ne s pravim uspehom, da bi se odpravila naša najhujša obrtniška nasprotnika: šušmarstvo in nelojalna konkurenca. Nelojalna konkurenca med obrtniki posameznih strok in konkurenca raznih ustanov z režijskimi deli. Opetovano smo že opozarjali naše obrtnišvo, koliko je vredna pažnja zaračunavanja posameznih stroškov pri obrtnih kalkulacijah. V vsakdanjem poslovnem življenju najdemo še mnogo žalostnih primerov, ki izpričujejo, da naše tehtne besede niso naletele na primeren odziv. Topogledno bi morala nadzorna oblast energično pokreniti akcijo in prepričati, da bi se velike vsote narodnega premoženja gubile prav zaradi omenjenih nedostatkov v obrtniških vrstah. Če bomo složni, obrtnik z obrtnikom, bomo lahko zajezili šušmarstvo in nelojalno

konkurenco. Temelj izboljšanja vsem tem in sličnim neprilikam pa je obrtni zakon. Ta je danes že sedem let v veljavi in cel niz uredb in pravilnikov, ki jih predvideva v svojih načelnih določbah, še ni izdanih, akoravno se na drugi strani že davno kaže potreba njegove dopolnitve in novelizacije. Kako daleč je delo na tem, boste imeli priliko zvedeti iz posebnega referata, ki je tudi danes na dnevnem redu.

Za praktično pospeševanje napredka v obrti, v cilju seznanjanja obrtnišva s

Vprašanje posebne obrtne zbornice

Razdvojenost med slovenskim obrtništvom je dosegla svoj višek. V kolikor so nas do nedavnega razdvajali pogledi na sestavo naše Zbornice, toliko bolj se večja prepad, ki ga umetno ustvarjajo v obrtništvu z uvajanjem strankarske dnevne politike. Mi in naša Zveza smo vedno zastopali stališče, da v organiziranih stanovskih vrstah ni mesta trenju med raznimi svetovnimi nazori in strankarstvu in da mora taka organizacija brezpogojno služiti celokupnemu stanu. Tako ne pojmujejo svojega poslanstva nekateri naši stanovski tovariši, ki so podprti od raznih političnih veljakov pričeli razdirati naše vrste. Čisto strankarski interesi pa so zadnje čase znova pomaknili v ospredje vprašanje sistema Zbornice.

Po treh letih neuspešnega delovanja sedanje večine v obrtnem odseku Zbornice, ko je povsod nazadovalo delo za pospeševanje obrtnišva in padlo število tečajev za strokovno izpopolnitev in splošno izobrazbo obrtnikov, se bližamo novim volitvam v Zbornico, ki razburjajo duhove. Nujna potreba je, da se vrše v Zbornici volitve, kajti brez zborničnih delegatov je onemogočeno delo za razvoj gospodarstva našega obrtnišva. Ker sedanja večina v Zbornici ne more pokazati sadov svojega dela, se izgovarja na pomanjkanje avtonomije obrtnega odseka. S takimi izgovori in izjavami se je obenem pričela propaganda za ločeno obrtno zbornico.

Nato je predsednik prečital člen 24. zborničnega pravilnika, ki govori o avtonomiji vseh odsekov skupne zbornice in se glasi:

1. Vsak odsek ima pravico in dolžnost, da skrbi, pretresa in samostojno odloča v svojih sejah o vseh predmetih, ki se nanašajo izključno na gospodarske pango, ki jih odsek zastopa.

2. Zbornično predsedstvo mora izvršiti vsako odločbo pristojnih odsekov v kolikor ne smatra, da mora postopati po odredbi § 22.

3. Predsedstvo lahko odloči, da se morajo poedini predsedniki odsekov brigati za izvršitev odločb dotičnih od-

Pregled prispevkov, izdatkov in upravnih stroškov po posameznih obrt. zbornicah

Komora odnosno zbornica	Pripadniki obrtniki v številkah	Letni prispevki vseh pripadnikov	Povprečni prispevek na 1 obrt.	Poraba prispevkov	Povprečje na 1 obrtnika	Odpadajoči upravni stroški	Povprečje na 1 obrtnika
Zanatska komora v Beogradu	27.670	1,125,603'70	40'70	1,125,603'70	40'70	636.500'—	23'00
Zanatska komora v Zagrebu	19.494	977.000'—	50'00	977.000'—	50'00	761.000'—	39'10
Zanatska komora v Sarajevu	9.704	415.807'—	43'00	328'081'—	34'00	248.571'—	25'70
Obrtni odsek Zbornice za TOI v Ljubljani	19.391	296.622'—	15'40	656,570'—	33'80	60,000'—	3'09

Na podlagi te tabele je razvidno, da odpade na posameznega obrtnika za kritje upravnih stroškov, to je na uradniške plače in pisarniške potrebščine v zagrebški obrtni zbornici din 39.10, v ljubljanski skupni zbornici pa samo Din 3.09. Zadnja številka dovolj nazorno prikazuje ugodnosti, ki jih uživa obrtnišvo v ljubljanski zbornici.

Da ustanovitev ločenih zbornic sama na sebi še ne more prinesiti obrtništvu uresničenje zahtev in teženj, nam jasno izpričuje delo ločenih zbornic v Beogradu in Zagrebu. Gospod Ogrin, ki se bori sedaj za ločeno zbornico, je imel v zadnjih letih tudi v skupni zbornici dovolj prilike za uspešno delo. Če pa ni dosegel uspehov, ni temu kriv ustroj zbornice. Tudi Zveza bi se takoj zavzela za sistem ločenih zbornic, če bi imela v naprej garancijo, da se zaradi tega bremena, ki jih morajo nositi za obsto-

pridobitvami moderne produkcijske in predelovalne tehnike, nadalje v svrhu izpopolnitve trgovskega znanja in splošne strokovne izobrazbe in končno v svrhu seznanjanja obrtnišva z važnimi zakonitimi predpisi vsakdanje potrebe, je Zveza zastavila vse svoje napore, da je preko okoliščin in preko predavanj seznanjala obrtnišvo. Žal smo pri tem svojem delu le prevečkrat naleteli na težave in ovire, ki pa se nam niso stavljale toliko od strani oblasti, kakor pa iz vrst obrtnišva samega.

sekov. V takem primeru imajo predsedniki odsekov v svoji pristojnosti pravice in dolžnosti ter popolno odgovornost, kakršne ima zbornični predsednik.

To so določbe iz zborničnega pravilnika, ki se tičejo avtonomije obrtnega odseka. Po teh določbah obrtni odsek docela samostojno odloča o stvareh, ki se tičejo zgolj obrtnišva, predsedništvo pa mora vse te sklepe izvršiti. V skupnih vprašanjih pa lahko obrtni odsek iznese na vsa merodajna mesta svoja lastna mnenja. V finančnem pogledu gre avtonomija tako daleč, da se prav tisti, ki govorijo o pomanjkanju avtonomije pritožujejo, da je sedanja avtonomija že itak priširokogrudna in presega že meje zakonskih predpisov.

Pravijo, da se je treba boriti za ločeno zbornico, resnica pa je ta, da gospodje, ki se zavzemajo za samostojno zbornico lahko že danes izposlujejo tak sklep o odcepitvi. Zvezi očitajo, da se zavzema za skupno Zbornico, toda Zveza se bori le proti temu, da bi se obrtništvu naložila v zvezi z ustanovitvijo samostojne obrtniške zbornice nova bremena. Nismo proti samostojni obrtni zbornici, smo pa proti novim bremenom. Treba pa je seveda v tem pogledu natočiti čistega vina. Za uspešno delovanje Zbornice so potrebna finančna sredstva, kako pa naj uspeva ločena zbornica in vrši svoje naloge, če bo imela le one dohodke, ki jih sedaj plačuje obrtnišvo v Sloveniji, to je 296.000 din, ko znašajo n. pr. pri obrtni zbornici v Zagrebu, ki ima prav toliko včlanjenih obrtnikov kakor ljubljanska zbornica, samo upravni stroški 761.000 din in morajo obrtniki prispevati za to Zbornico 977.000 din, to je 50 din povprečno na včlanjenega obrtnika, med tem ko znaša prispevek slovenskega obrtnika za skupno zbornico le 15.40 din. Pri tem pa ima obrtni odsek ljubljanske Zbornice izven upravnih stroškov na razpolago 600.000 din, obrtna zbornica v Zagrebu pa le 200.000 din. Poglejmo si sledečo tabelo, in takoj si bomo na jasnem, kdo izmed obrtnikov bo po proučitvi iste še kričal po samostojni zbornici.

ječo zbornico ne bodo podvojila ali mor- da potrojila. Načelno je, da je največ pristašev za ločeno zbornico med onimi obrtniki, ki ne morejo prav nič plačati in torej tudi v samostojno zbornico ne bodo plačevali. Od celotnega zneska skupnih upravnih stroškov Zbornice za TOI v Ljubljani v višini 1,643.000 din plača sedaj obrtnišvo dravske banovine le 60.000 din, to je 3 in pol odst. Če pa dobimo skupno zbornico, tedaj vsi dosedanji prispevki ne bodo zadostovali niti za kritje upravnih stroškov. Ker je prispevek 8 odst. zbornične doklade od pavšalistov bil prenizek, saj je plačal vsak pavšalist le 9.60 din, če je delal sam, je gospodu preds. obrtnega odseka sicer uspelo lansko leto, da je dosegel povišanje prispevka, ki ga morajo plačati obrtniki pavšalisti, na dvojni in trojni znesek. Toda vseh 11.800 obrtnikov pavšalistov ne zmore plačati celo-

kupnih njegovih zahtev, ker plača le na leto komaj 50.000 din doklade za Zbornice, med tem ko znaša 8 odst. doklada ostalih 7.500 obrtnikov 189.000 din.

Metode gospoda Ogrina

Vprašanje je pa tudi, kakšna bo ločena zbornica, če bodo imeli v tej zbornici besede le politični gospodarji.

To vidimo že sedaj iz računov obrtnega odseka. Funkcionarji zbornice prej nikoli niso dobivali nobenih nagrad za dežurno delo, gospod Ogrin pa je vstavil v proračun za dežurno delo 18.000 dinarjev, kar je prav čeden znesek. Ker smo temu ugovarjali, nam je pojasnil, da on ne bo delal zastoj. Ugotoviti pa moramo, da tudi ta znesek ni zadoščal, ker je bilo izplačano potom virmana 27 tisoč dinarjev. V zvezi z mednarodno razstavo v Berlinu je dobila rodbina Ogrin na potninah in drugih prispevkih od zbornice 30.000 din. Zdaj se prav nič ne čudim, če se gospod Ogrin pritožuje, da v zbornici ni mogoče delati zaradi pomanjkanja avtonomije. Ugotoviti moram le dejstvo, da je predsednik Jelačin prepustil g. Ogrinu vse posle v zvezi z obrtnim odsekom. Kako pa izvaja g. Ogrin funkcijo zbornice kot nadzorstvene oblasti nad združenji, nam kaže občni zbori združenja, ker dela g. Ogrin kot predsednik odseka zgolj propagando za ločene zbornice. Zavedati se moramo tudi, da se **industrijski in trgovinski odsek v zbornici ne bosta prav nič branila, če bo postavljena zahteva po ločitvi**, saj bi ista industrijem in trgovcem prinesla finančno olajšanje, zbornici pa možnost, da zniža zbornične doklade. Gospod Ogrin

lahko že jutri, če ima pogum, izglasuje ločeno zbornico in ni za to potrebna nobena borba. Seveda pa bo moral nositi pred obrtništvom tudi vso odgovornost za posledice. Oprostite mi, če kako besedo nisem postavil na pravo mesto. Kdor pa želi ločeno zbornico, naj kar pristopi k g. Ogrinu. Izvajanja predsednika Rebeke so zborovalci sprejeli z odobravanjem.

Po končanem govoru predsednika je sledil referat g. Igljica o starostnem zavarovanju obrtnikov, referat g. Jereba o obrtniškem naraščanju in obrtno nadaljevalnem šolstvu, drugi referat g. Igljica o potrebi obrtniške propagande in o stanovskem tisku in referat g. Miroslava Urbasa o novelizaciji obrtnega zakona. K tem referatom se bomo še povrnili v eni prihodnjih števil. Po končanih referatih se je oglašil k besedi častni predsednik gospod Zadravec, ki je orisal težavno delo zvezine delegacije v obrtnem odseku zbornice zadnja tri leta Ogrinovega predsedovanja. Zvezi obrtnih društev, ki je vsestransko in pošteno delala pa želi, da bi še bolj dvignila naše obrtništv. Častnemu predsedniku se je za bodrilne besede v imenu vseh navzočih zahvalil predsednik Rebek.

Skupščino je pozdravil tudi g. Malovič iz Novega mesta, ki se je zavzemal za to, da bi se prihodnje leto skupščina vršila v Novem mestu. G. Vahtar iz Maribora pa je orisal razmere na severni meji, kjer skuša g. Ogrin pridobiti združenja za ločeno zbornico, vendar med obrtniški voditelji enega in drugega tabora ne najde podpore, ker smatrajo obrtniki ob severni meji, da je danes bolj kakor kdaj prej potrebna solidarnost, saj se obrtništv ne more boriti na dveh ali na treh frontah.

Poročilo tajnika Zveze obrtnih društev

Obširno poročilo je nato podal Zvezin poslevoedeči tajnik, ki je uvodoma ugotovil, da ima biti tajništvo take organizacije prvenstveno le izvrševalec sklepov, predlogov in nasvetov upravnega odbora.

Poudarjal je, da je tajništvo vso dobro složno sodelovalo z upravnim odborom in da se je Zveza pri svojem delovanju dotaknila gotovo prav vseh vprašanj, problemov in težav, ki v današnji dobi tarejo obrtnika in so zanj eksistenčnega pomena. Podvzela je v posameznih primerih vse korake, ki so bili v njeni moči in si pridobila med svojimi edinicami in slovenskim obrtništvom zaupanje in simpatije.

Vsakemu pokretu je treba določene cilja, vsakemu cilju so potrebne zapreke, ako se sme pričakovati, da bo uspeh, dosežen v borbi, tudi trajen. Vrste idealnih organizatorjev Zveze so bile postavljene na pot v njihovem delu močne zapreke. V trdnem boju so si morali in si morajo tudi danes dobojevati mesta in zaslužek. Najhujši nasprotnik vsega napredka so bile slabe gospodarske prilike, ki jih občuti zlasti naš mali obrtnik, ko se mora boriti s pospešeno industrijalizacijo in z vedno večjim nerazumevanjem merodajnih činiteljev. Še davno ne moremo govoriti o kakem splošnem izboljšanju obrtniških razmer, četudi se pri resornih ministrstvih morda trenutno lahko operira s povečanjem števila obrtov.

Neugoden položaj lahko očrtamo na eni strani s pomanjkanjem gotovine, kredita in dela, na drugi strani pa z ogromnimi dajatvami, ki pritiskajo naš obrt k tlom.

Zveza obrtnih društev se je trudila, da po svojih močeh pripomore k izboljšanju obrtniškega položaja. Njeno delovanje otežkočajo današnje razmere same, ki obrtnikom gotovo niso naklonjene. Najhujše pa prizadevajo danes vsako organizacijo finančne prilike, s katerimi se mora boriti skozi vse leto in pa žal tudi čestokrat brezobzirna in le deloma opravičljiva nezavednost obrtnišva samega. Temu so se pridružile v zadnjem času še skrivne razdiralne sile, ki sejejo med naše konstruktivno in trezno obrtništv sovraštvo, zavist in politično mržnjo. Zato je brezupno iskati rešitve iz današnjega položaja izven nas samih.

Od zadnjega občnega zbora Zveze, ki se je vršil dne 14. maja preteklega

leta, je bilo njeno delovanje prav živahno in razgibano. Zveza je imela 8 sej ožjega odbora in eno sejo širšega, ki se je vršila 12. februarja 1939. v Celju in na kateri so se obravnavala aktualna vprašanja o starostnem zavarovanju obrtnikov in akciji za pomirjenje med obrtništvom dravske banovine. Na sejah ožje uprave se je razpravljalo o obrtniških razstavah v tu- in inozemstvu, o konferencah, o predlogu ustanovitve centralnega obrtniškega predstavništva, o ustanovitvi strokovnih sekcij, gospodarskih zadrug, o gospodarskih potrebah in kulturnih težnjah slovenskega obrtnišva, o pospešitvi izobrazbe v strokah, o novih možnostih razmaha obrtniške delavnosti v dravski banovini, o zatiranju šušmarstva, o nelojalni konkurenci, o novelizaciji obrtnega zakona, o propagandi izdelkov itd. K slednjemu je omeniti, da je prejela Zveza od ministrstva za kmetijstvo rešitev, da se ji dovoli v letu 1939 prireditve loterije. Zveza se je odločila, da priredi efektivno loterijo prav radi propagande obrtniških izdelkov, ki naj pospeši obrtniško delavnost širom cele banovine, kajti vsa naročila dobitkov bodo sorazmerno razdeljena po uspehu razprodaje dotičnega kraja. Predaleč bi nas zavedlo, če bi hoteli obnoviti ogromno snov, ki je bila proučena ter storjene sklepe, ki so bili predloženi bodisi preko Zbornice ali direktno na resorna ministrstva.

V zvezi z uvedbo starostnega zavarovanja obrtnišva, tega trenutno najvažnejšega vprašanja, je upravni odbor Zveze pred vsem naglašal, da je treba tako, kakor je država pomagala kmetu pri odpisu polovice njegovih dolgov s tem, da je prevzela te obveznosti nase, postopati tudi pri obrtništvu in njegovem starostnem zavarovanju. Država naj bi v to zavarovanje votirala večji znesek, v čemer bi obrtništv videlo resen namen, da mu hoče kot najvažnejši pridobitni panogi pri njegovem zavarovanju pomagati. Istočasno z zakonitvijo te uredbe, pa mora država preskrbeti tudi:

1. novelizacijo obrtnega zakona,
2. uredbo o minimalnih cenah,
3. uredbo o pobijanju šušmarstva,
4. prepoved državnim in javnim ustanovam, da bi v lastni režiji opravljale obrtniška dela.

Z ozirom na vse to, je upravni odbor Zveze na svoji širši seji v Celju sesta-

vil predloge, ki jih je Zveza odposlala vsem obrtniškim društvom in tudi vsem združenjem v dravski banovini ter merodajnim činiteljem v pretres in podrobno proučitev.

Ti predlogi so dalekosežnega pomena za celokupno obrtništv. Zveza si je štela v posebno dolžnost in je zastavila dosti truda in ves svoj vpliv v to delo, zato tudi uspeh ni izostal. Skoro vsa združenja in obrtniška društva so sprejela te predloge s priznanjem in odobravanjem.

Glede že znane akcije za pomirjenje med obrtništvom moramo ugotoviti večinsko mnenje v Zvezi včlanjenih društev, ki smatrajo za edino pravilno, da že obstoječa matična društva ostanejo, ki pa naj sprejmejo vsakega dela voljnega obrtnika med svoje članstvo. Članice Zveze so izjavile, da nikakor ne gre ukinjati sedaj obstoječa, več let uspešno delujoča obrtniška društva, Zvezo obrtnih društev za dravsko banovino, kakor tudi strokovno glasilo »Obrtni Vestnik«, od katerih vsak ima za seboj dolgoletno tradicijo, stvarno izdelan program in so po številu članstva, odnosno naročnikov dovolj jasno izpričali njih stvarno potrebo po obstoju. Zlasti važno je dejstvo, da se je v okviru naših organizacij zastopalo dosledno nadstrankarsko stališče ter izključevalo vsak vpliv od zunaj, ki naj bi imel namen pritegniti ali strankarsko opredeliti organizacijo.

Ne moremo pa prikrivati dejstva, da je v poslednji dobi neka grupa politično odvisnih obrtnikov s pomočjo in naklonjenostjo strankarskih eksponentov započela v naši ožji domovini borbo, ki si je sicer na zunaj nadela lice neodvisnosti, dejansko pa vse njeno delo zavisi od političnih in partijskih navodil. Da je vsak uspeh takega dela že v naprej onemogočen, nam jasno dokazujejo dejstva, ki jih imamo priliko že več časa opazovati. Brez vsake vzvišene inicijative in brez potrebnega elana celokupnosti vidimo, da je vse njihovo doseganje delo zgolj opiče posnemanje naših intencij in naših ciljev. V svrhu zavarovanja očitkov, da se ta grupa ovira v njenem delu, smo v poslednji dobi namenoma nekoliko popustili z našo inicijativnostjo, iz česar pa je sledilo dejstvo, da z one nasprotno, na novo ustvarjene in po bombastični reklami razvite organizacije ni v poslednji dobi izšla nobena vidnejša inicijativnost, kar znači, da vodstvu dejansko primanjkuje sposobnost borbe za upravičene težnje in proti škodljivim izrodkom kršenja obrtniške zakonodaje. Gospodje, ki so tako blizu najmerodajnejših in najvplivnejših činiteljev, niso bili sposobni, da bi s svojimi »dobrimi zvezami« uspeli prinesiti obrtništvu vsaj malenkostnih uspehov. Zato tudi ni prav nič čudno, če danes velika avtonomna podjetja izvršujejo na debelo prav vsa različna rokodelska dela, dočim obrtniku preostaja po največkrat le obveznost plačevanja težkih javnih in socialnih dajatev. Pa menda vendar ne bo res, da je nekaterim dovolj, če so oni sami zaposleni in uživajo maslen kruh za svoje priganjaško delo.

Vložni zapisnik Zveze obrtnih društev za dravsko banovino izkazuje od lanskega občnega zbora do danes 784 poslanih in došlih dopisov. V tekočem koledarskem letu (1939) obsega ekshibit in inhibit 394 števil. Važnejše pismene akcije so obsegale naslednja vprašanja: Organizacijo zamenjave strokovnih revij in časopisov z inozemskimi obrtnimi zvezami in redakcijami strokovnih listov. Naleteli smo na precejšen odziv, tako, da prejemo iz Nemčije 16 obrtnih glasil odnosno revij, iz Italije in Francije po dvojce, iz Bolgarije, Madžarske, Latvije, Holandske po eno, in iz bivše Avstrije troje. Prav živahna je tudi izmenjava listov v državi sami, saj prejemo 36 glasil odnosno časopisov v zameno. Vsi časopisi in revije so obrtništvu na razpolago v čitalnici. Zveza je v stalnih stikih s sličnimi organizacijami v inozemstvu ter sodeluje z njimi pri pismenih anketah o stanovskih, strokovnih in socialnih vprašanjih in poroča o položaju našega obrtnišva v mednarodnih obrtnih revijah. Tako si redno dopisuje z organizacijami v Nemčiji, Franciji, Italiji in Bolgariji.

Društva v inozemstvu visoko cenijo delo naše Zveze, kot zunanji znak spoštovanja in priznanja ugleda ugotavljam, da so ob priliki novega leta poslali predsedniki takih institucij našemu predsedniku novoletna voščila z željo po čim tesnejšem sodelovanju. Predsednik Zveze obrtnih društev je prejel nad 20 takih voščil iz Nemčije, bivše Avstrije, Francije, Madžarske, Bolgarije, Italije, Holandske, Romunije, Švice in Latvije. Razumljivo je seveda, da niso z voščili izostala važnejša in pomembnejša društva v državi sami.

Zveza je tudi sproti točno informirana glede inozemskih obrtnih šol, tako ji je n. pr. zavod na Dunaju poslal podrobna pojasnila in prospekte poslopij tamošnjih obrtnih šol.

Nadalje je Zveza vodilno soodločala pri zavzemanju stališča obrtnišva glede minimalnih mezd in tozadevne zaščite. Prizadevala si je, da se pri društvi ustanove mladinski odseki za obrtni naraščaj. Predsednik Zveze je prejel vabilo, da se udeleži letošnjega obrtniškega kongresa v Frankfurtu ob Maini, dalje vabila na udeležbo našega zastopstva na bratskih skupščinah v Zagrebu, Beogradu, Kragujevcu. Med važnejše pismene akcije spadajo tudi intervencije, pred vsem v davčnih in obrtno-pravnih zadevah, pristop k Zvezi balkanskega obrtnišva, sodelovanje na ureditvi novih voznih redov in železniških zvez, sodelovanje z raznimi razstavnimi odbori v tu- in inozemstvu, sodelovanje pri akciji za izboljšanje plač nameščencem, akcija v zadevi pravične reorganizacije združenj. Mednarodna zamenjava obrtnikov je naletela na mnogo zaprek pri pripravah, vendar se pričakuje povoljna rešitev tudi te zelo koristne akcije. Zveza je korespondirala z inozemskimi obrtnimi zbornicami glede strokovnih obrtnih vprašanj in bila tudi vabljen v Milan od strani predsednika Centralne internacionalne zveze obrtnikov v svrhu ogleda tamošnjih institucij.

Nemška obrtna državna zveza v Berlinu se je intenzivno zanimala s številnimi dopisi naslovljenimi na Zvezo, v katerih je izrazila željo po čim številnejši naši udeležbi na mednarodni obrtni razstavi v Berlinu in organizaciji jugoslovanskega paviljona. Ker naj bi na svetovni razstavi sodelovala vsedrjavna organizacija, je Zveza prepustila organizacijo jug. razstavnega paviljona Zbornicam za TOI. Vsled dalekosežnega pomena, ki ga je imela velika obrtna razstava v Berlinu za nadaljni potek napredka in razvoja vseh obrtnih panog, je Zveza sklenila, da so se udeležili te razstave kot njeni zastopniki predsednik in blagajnik ter en član odbora. Topogledno je vplivala tudi na svoje članice obrtniška društva, od katerih so nekateri gospodje predsedniki v zastopstvu poedinih društev obiskali svetovno razstavo. Zveza je vršila tudi živahno akcijo za obisk svetovne razstave med posameznimi premožnejšimi obrtniki, tako, da se je iz vrst našega obrtnišva udeležilo svetovne razstave v Berlinu za današnje prilike prav lepo število.

V lanskem oktobru se je vršila v Beogradu državna obrtna razstava. Ob tej priliki je Zveza organizirala večje potovanje obrtnišva včlanjenega v svojih društvih v svrhu obiska te razstave. Istočasno se je obrtništv poklonilo tudi na grobu Viteškega kralja Mučenika na Opencu. Izleta se je udeležilo 284 oseb.

Zveza je odposlala na merodajna mesta kot ministrstvu trgovine in industrije, senatu, skupščini, banki upravi in mestnemu poglavarstvu v Ljubljani vloge za podelitev podpor. Ugodno so bile rešene vloge pri ministrstvu, banki upravi in mestnem poglavarstvu.

Ob priliki praznika ujedinjenja, kakor tudi ob priliki kraljevega rojstnega dne, je Zveza odposlala brzojavne čestitke maršalatu dvora, za kar je prejela vedno zahvalo. Zveza je sodelovala v akciji, da Zanatska banka pridobi čim več zaupanja v obrtniških vrstah, kajti tak zavod, ki ni fundiran na splošnem zaupanju tudi ne more uspevati. Zato je bilo potrebno, da pridejo v upravo tega zavoda oni naši

člani, ki uživajo popolno zaupanje med obrtništvom.

K poglavju intervencij bi lahko navedli na stotine slučajev, osebnih, pisanih, brzojavnih, uradnih in društvenih pojasnil in nasvetov. Zveza stori svojo administrativno pot ter poišče vse možnosti, za čim ugodnejšo rešitev posameznih slučajev.

Danes šteje Zveza obrtnih društev dravske banovine 31 avtonomnih obrtniških postojank in 8 pripravljanih odborov. Večini pripravljanih odborov načeljuje tovariši, ki se zavedajo, da je mesto njihovega udejstvovanja, ko gre za dosego stanovskih pravic, tudi izven delavnice. Vsi ti so pokazali toliko razumevanja za stanovske interese, kot se to le redko dogaja v aktivnih organizacijah. V zadnjem poslovnem letu je Zveza pripomogla do ustanovitve prostovoljne obrtniške organizacije v Cerknici. Na občnih zborih obrtniških društev v Domžalah in Škofji Loki se je s podtalnim in zlonamernim rovarjenjem delalo na to, da bi društvi izstopili iz Zveze. Radi nepravilnosti, ki so bile zagrešene na teh občnih zborih pa Zveza teh sklepov ni mogla priznati.

Vse naše edinice so nam marljivo poročale o svojem delovanju ter vabile predsedstvo Zveze na zborovanja in občne zборе. Zveza se je po svojih zastopnikih udeleževala občnih zborov obrtniških društev, kjer in kakor so dopuščale prilike in bila na ta način v direktnem kontaktu s svojimi edinicami.

Naj se dotaknemo tudi našega strokovnega glasila »Obrtnega vestnika«. Vse premalo pažnje polaga obrtništvu svojemu tisku. Posebna naloga Zveze in vseh naših društev naj bo v bodoče resna skrb za razširjenje in povzdigo stanovskega tiska, predvsem našega Vestnika. Ta naloga naj se izvede s tem:

1. da poživijo delo pri svojih obrtniških društvih in po možnosti od vsakega društva pošljejo dopise za naše glasilo »Obrtni Vestnik«;
2. da se zavzamejo za plačevanje zvezine članarine in
3. da med svojim članstvom pridobivajo novih in rednih naročnikov za naše strokovno glasilo.

Naj bo ta poziv hkrati blagohotna prošnja, da svoje obveznosti po možnosti uredijo čimprej.

Mi smo si najbližji in smo si zato tudi naših nalog in dolžnosti najbolj svesti. Zavedajmo se, da nam bodo malenkostna sredstva in žrtve stotero povrnjene.

Obrt je v vseh današnjih kulturnih državah najvažnejši sestavni del domačega gospodarstva in narodnega življenja. Obstojala je doba, ko se je napredek tehnične proizvodnje in industrije protežiral na račun obrta. Danes moramo reči, da sta odpor in iniciativa samostojnega obrta, kakor tudi delavnih obrtnih organizacij to neugodno razmerje prilagodila v korist obrtništvu. V kolikor se to še ni izvedlo, se mora v bližnji bodočnosti. Tega se zaveda naš samostojen obrtnik, ki podpira delo, družino in daje državi svoje pripadajoče datjave. Ni namen obrtnikov, da bi zbirali boga-

stva in puščali svojim naslednikom ogromne v naglici pridobljene vsote. Obrtniki so tisti stalež, ki ima stalno pred očmi dolžnost svojega poklica. Zato je nujno, da s složnim in smotrnim delom v naših obrtniških organizacijah premagamo najhujše težave, ki

Hrvatski obrtniki v svojem domu

Nedavno so odprli v Zagrebu Dom hrvaških obrtnikov pod imenom »Matica hrvaških obrtnika«. Je to ogromno delo, ki bo poznim rodovom kot trajen dokaz pričalo o stanovski zavesti, moči in slogi hrvaških obrtnikov. V najtežjih gospodarskih okoliščinah je bil zgrajen ta dom po sodobnih gradbenih načelih. Kar najjačji stan meščanov ni mogel zgraditi v stoletjih svojega obstoja v časih, ko so bile mnogo ugodnejše gospodarske prilike, to so napravili hrvaški obrtniki danes v času izvanredno težkih političnih gospodarskih preizkušenj.

Da je zgradba po svojem načrtu zanimiva nam najbolj pričajo prostorne enote, ki jo sestavljajo: Stavba ima: 4 lokale na ulico, 13 lokalov v pritličnem prehodu, 8 lokalov v avli I. nadstropja. 1 gostilno s kavarno, restavracijo, in klubsko sobo, 1 banko, 1 kreditno zadruge, 1 dvorano za skupščine, prireditve, koncerte itd. za 350 ljudi, 1 predsedništvo Obrtne zbornice in Saveza hrvaških obrtnikov s sejno dvorano, eno skupino uradnih prostorov Obrtne zbornice (24 po številu), 4 predavalnice Zavoda za pospeševanje obrta in veliko avlo, 1 skupino uradnih prostorov Saveza hrvaških obrtnikov (5 po številu), 1 hotel z 8 sobami, 1 skupino uradnih prostorov za oddajo v najem, 5 stanovanj s 3 sobami, predsobo in pritliklinami, 9 stanovanj z 1 sobo in pritliklinami, 10 stanovanj z 2 sobama, predsobo in pritliklinami, 2 stanovanji za hišnika, 2 stanovanji za slugo, 1 javno stranišče, eno strojnico in kurilnico, 3 pralnice perila ter skladišče, drvarnice in kleti.

Vsega skupaj 70 prostornih enot z 644 prostori. To je za sedanje gradbene prilike ogromno število. Stavba na ulico je 7 nadstropna, II. zgradba je 8 nadstropna, III. zgradba je trnadstropna, a stavbe, ki jih vežejo so dvonadstropne.

Pri razdelitvi del je igral vodilno vlogo socialni moment. Vsako delo, kjer je to narava dela dopuščala, se je razdelilo med več mojstrov. Deli tega doma so se izdelovali v mnogih delavnicah ne samo v Zagrebu, ampak tudi na deželi (Sisku, Bjelovaru, Varaždinu). Dočim se pri običajnem zidanju stavb zaposli okrog 24 raznih obrtniških strok, je pri tej zgradbi sodelovalo 184 obrtniških samostojnih mojstrov. Čeprav je tak način dela znatno kompliciral in otežkočil gradbeno organizacijo, je dal gradbenemu odboru mnogo več truda in dela, se je vendar dosegel uspeh. Uspeh se je pokazal v dejstvu, da se je zgradba dogradila visoko kvalitetno in v rekordnem času 1 leta 3 mesecev in 10 dni.

Pri stavbi so sodelovali: 1 gradbenik, 2 tesarja, 6 krovcev, 6 limarjev, 46 mizarjev, 2 rezbarja, 23 ključavničarjev, 5 steklarjev, 1⁹ ličilcev, 13 pečarjev, 8 tapetnikov, 17 elektroinstalaterjev, 3 mojstri za rolete, 3 kiparji, 3 mojstri za

nam jemljejo pogum ter nas spravljaajo v malodušnost. Če danes ni vse tako kot si želimo, nam mora biti to le v vzpodbudo, da pomagamo pri gradnji zdravega in solidnega temelja našega stanu. V tem smislu nadaljujmo svoje delo, da si zagotovimo končni uspeh.

lustre, 1 stukater, 3 mojstri za centralno kurjavo, 2 mojstra za dvigala, 1 radiotehnik, 1 mojster za okna, 1 instalater telefona itd.

»Matica hrvaških obrtnikov« je rezultat resnično nesebičnega in idealnega prizadevanja. Z dvigom svojega lastnega doma zaključuje Savez hrvaških obrtnikov važno epoko svojega stanovskega delovanja ter že prehaja v novo dobo, ki mora njemu in vsemu hrvaškemu obrtništvu zagotoviti boljšo in srečnejšo bodočnost. Uredništvu Obrtnega Vestnika je prijetna dolžnost, da čestita hrvaškemu obrtništvu k ustanovitvi tako impozantnega doma.

Novo velesejske paviljone dobimo

Ob otvoritvi letošnjega velesejma je predsednik velesejma g. Bonač napovedal, da bo začela velesejska uprava zidati nove velesejske paviljone. Zdaj je ta vez dobila razveseljivo potrdilo od predsednika vlade, ki je ob priliki svojega obiska pritrnil ravnatelju dr. Dularju, da je dovolila kraljevska vlada za zgraditev novih velesejskih prostorov subvencijo en milijon dinarjev. Ta znesek naj se smatra le kot prvi obrok, ker bo kraljevska vlada dala še nove subvencije za ureditev ljubljanskega velesejma. S tem je zagotovljena modernizacija ljubljanskega velesejma, ki bo tako mogel uspešno konkurirati z drugimi velesejmi v državi ne samo po številu svojih obiskovalcev in s svojimi vzornimi prireditvami, temveč tudi z lepoto svojih paviljonov. Napredek ljubljanskega velesejma je s tem zagotovljen.

Se drugo razveseljivo priznanje je doživel ljubljanski velesejem. Ljubljanski mestni svet je na svoji seji sklenil, da sme ljubljanski velesejem uporabljati ljubljanski mestni grb. S tem je občinski odbor jasno povedal, da je ljubljanski velesejem popolnoma združen z Ljubljano, tako da si brez njega moderne Ljubljane ni mogoče več misliti.

Letošnji pomladni velesejem je v polni meri izpolnil svojo nalogo. Bil je v znamenju osamosvojitve našega gospodarstva od tujih izdelkov. Kdor je hodil po vedno živahnem velesejmu in gledal množico ljudi z dežele in iz drugih krajev Jugoslavije, pa tudi iz tujine, kdor je gledal številne šole, ki so iz vseh krajev Slovenije prihitele na velesejem, ta se pač zaveda, da pomeni ljubljanski velesejem za Ljubljano prvovrstno tujsko atrakcijo, žal pa mnoge naše kulturne institucije te poživitev v Ljubljani ne znajo izkoristiti, pra vtako pa tudi nekatera podjetja.

Letošnji velesejem je prinesel kar celo vrsto novih reči. Kranjska industrijska družba, ki se sploh vedno odlikuje

s svojimi krasno urejenimi razstavami, je razstavila letos prvič tudi asbestne izdelke. Tvorica Titan je razstavila celo vrsto novih iznajdb, med njimi razne mlinčke za kavo, nov nož za rezanje kruha itd. Njene tehtnice pa še kar naprej prednjačijo. Tudi naša papirna in kartonažna industrija kaže nad vse razveseljiv napredek. Domači izdelki se vedno bolj uveljavljajo, saj so mnogokrat boljši kot tuji, pri tem pa znatno cenejši. Posebno zanimanje so vzbujali tudi izdelki kovinarske zadruge iz Kroppe »Plamen«. To stoodstotno naše podjetje naravnost preseneča s solidnostjo in lepoto svojih izdelkov. Omeniti tudi moramo, da izdeluje vrvarna v Grosupljem vreče že iz domačega lanu in ne več iz jute. V času deviznega pomanjkanja je to posebno važno. Da naštejemo še nekatere novosti, praktičen strojek »Elba« za mizarje, nadalje stroj za rezavo z zobci za mizarje, motorni brizgalni, od katerih meče ena 1.200 litrov, druga pa 850 litrov vode v minuti, prenosno parno pekovsko peč in delilni stroj za testo in kolo, ki je kakor nalašč za naše ceste, ker se na njem vozi kolesar brez tresljajev kot v avtomobilu. Posebno pa je treba omeniti pohištvno razstavo. Kdor je videl to krasno izdelano pohištvo in v taki množini, ta je spoznal, da je pohištvena stroka v Sloveniji doma. Obisk na velesejmu je bil vse dni dober, na praznik in nedeljo pa naravnost odličan, saj je posetilo letošnji pomladni velesejem preko 115 tisoč ljudi.

V vseh strokah so bile sklenjene številne kupčije in že pred zaključkom velesejma so razstavljalci po vrsti izjavljali, da bodo prihodnje leto zopet razstavili.

Končno naj navedemo še število razstavjalcev. Vseh je bilo 611, od teh 492 domačih in 119 tujih. Od tujih je bilo 16 iz Amerike, 1 iz Belgije, 2 iz Bolgarske, 4 iz Francije, 13 iz Italije, 2 iz Madžarske, 62 iz Nemčije, 4 iz Češko-Moravske, 4 iz Nizozemske in 1 iz Švedske.

Letošnji jesenski velesejem bo od 2. do 11. septembra in bo posvečen predvsem našemu kmetijstvu.

ZANATSKA BANKA

Kraljevine Jugoslavije
A. D.

PODRUŽNICA LJUBLJANA

Gajeva ulica 6

TELEFON ŠT. 20-30

CENTRALA BEOGRAD
GLAVNA PODRUŽNICA ZAGREB
PODRUŽNICA SARAJEVO

Delniška glavica Din 75.000.000.—
Udeležba države Din 30.000.000.—
Rezervni fondii nad Din 5.000.000.—

PODELJUJE

obrnikom in obrtnim podjetjem menična in hipotekarna posojila, kredite na tekoče račune in posojila na zastavo državnih vrednostnih papirjev.

SPREJEMA

od vsakogar vloge na hranilne knjižice in tekoče račune po najugodnejšem obrestovanju.

UPRAVLJA

imovino in fonde obrtniških ustanov in organizacij.

IZVRŠUJE

najkulantnejše vse ostale bančne posle.

Obrtniki!

V vašem lastnem interesu je, da vse svoje denarne posle izvršujete potom svojega denarnega zavoda!

KROJAČI!

Pri nabavi vsakovrstnega blaga za moške obleke, kakor tudi podloge in pribora, Vas bodo najbolj vestno in pri najugodnejših cenah postregli pri:

Češko-Jugoslovenska
veletrgovina blaga
ANTON HÜBL D. D.
Zagreb, Trenkova ulica šte. 7

renomirana tvrdka

IVAN BRICELJ

poobl. graditelj

LJUBLJANA

Slomškova ulica šte. 19

— Telefon številka 25 — 27 —

Stanovanjske in trgovske hiše, industrijske zgradbe, moderne cesne gradnje in adaptacije projektira in izvršuje najsolidnejše stara in

KREDITNO DRUŠTVO MESTNE HRANILNICE LJUBLJANSKE

dovoljuje že **30** let posojila v tekočem računu, proti vknjižbi in poroštvo vsem kredita zmožnim osebam in tvrdkam.

Lastna denarna sredstva so znašala 31. dec. 1938
Din 3.255.940.64, varnostni zaklad Din 1.215.350.—
rezervni zaklad Din 1.188.820.—